

Evidencijski broj / Article ID: 14284072
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Mediteran

*Sa(n)jam knjige u Istri: Prvi
Fellowship sajma okupio izdavače,
agente, novinare i pisce u misiji
promocije hrvatske književnosti*

»KUMPANIJA OD
LIBRA« – DRUŽENJE
I ZABAVA S
POSLOM NA PAMETI

Stranice 2 i 3

Sa(n)jam knjige u Istri: Prvi Fellowship sajma okupio izdavače, agente, novinare i pisce u misiji promocije.

»KUMPANIJA OD LIBRA I ZABAVA S POSLOM N

Dvadesetak poznatih lica pozdravlja se rano prijepodne ispred Doma hrvatskih branitelja u Puli. Jezici su razni: talijanski, njemački, engleski, hrvatski, srpski... a autobus nestrpljiv. Dug je dan pred »Kumpanijom od libra«, kako se po domaći tepla prvom profesionalnom Fellowshipu Sajma knjige u Istri, smišljenom za uspostavljanje novih poslovnih suradnji između organizatora književnih manifestacija, književnih agenata, prevoditelja, urednika, izdavača i autora iz Hrvatske i svijeta.

Sunčani dan nije mogao biti bolji za put u Labin, gdje Kumpaniju čeka bogat program kontekstualiziranja scene, pokazivanja gdje su to došli i kako u ovim krajevima umjetnici raznih profila gledaju na svijet i svoju umjetnost. Neće se dakako zaboraviti ni gastronomija, pa će izlet uključivati podjednako hranu za um, kao i za tijelo. Bit će to dostojan završetak intenzivnog četverodnevno druženja, u kojem su sudionici mogli dobiti sažeti presjek književne, ali i šire umjetničke scene te poslovnih prilika u Hrvatskoj.

Meštar puta u Labin je književnik i publicist Milan Rakovac, što znači da će putnici u autobusu dobiti i literarizirani osebujni povijesno-kulturološki pregled itinerera. Partizani, narodni junaci, ustaše, Nijemci i Talijani, čak i Maori uskoro su, po dolasku u Labin, zamijenjeni vizijom labinskog podzemnog grada, koja se danas više čak i ne čini tolikom utopijom. Dean Zahtila angažirano je u KUC-u Lamparni govorio o udruzi Labin Art Express te o njenom najambicioznijem projektu koji bi od razgranate mreže tunela ispod Labina načinio najveću utilitarnu umjetničku instalaciju na svijetu – pravi podzemni grad. U fokusu je bila monografija »Labin Art Express 1992-2012«, zapakirana u crni ovitak da nalikuje monolitnom komadu ugljena, od kojeg je sve i krenulo otkako je LAE preuzeo brigu nad dijelom infrastrukture bivšeg labinskog rudnika ugljena.

Turci i Hrvati

Mnogi su se »kumpanji« zainteresirali za monografiju i za projekt, još dugo pretresajući projicirani videoart koji je na simbolično-alegorijski način ispričao priču o LAE-u. Ako nekima i nije najbolje sjeo zbog eksplicitno nasilnih scena, ostavio je jak dojam, koji je mogla ublažiti jedino selekcija istarskih rakija u ateljeu slikara Vinka Šaine. Dok sa zatvorene terase puca jedan od najljepših pogleda na svijetu, dobro je vrijeme i za rekapitulaciju druženja.

Mlada turska agentica Sedef Ilgić vrlo je zadovoljna što su turski pisci sve vidljiviji u Hrvatskoj, posebno od prošlogodišnjeg pulskog sajma, kada je turska književnost bila u fokusu. Sada je važno »prodati« hrvatske autore u Tursku, kaže Sedef, pa se ona već oko toga dogovarala s »Frakturom«. Razveselila ju je i najava iz Ministarstva kulture da će ono podržati prijevode dogovorenih poslova, pa stoga ona vjeruje da će nakon svega barem nekoliko hrvatskih autora biti objavljeno u Turskoj.

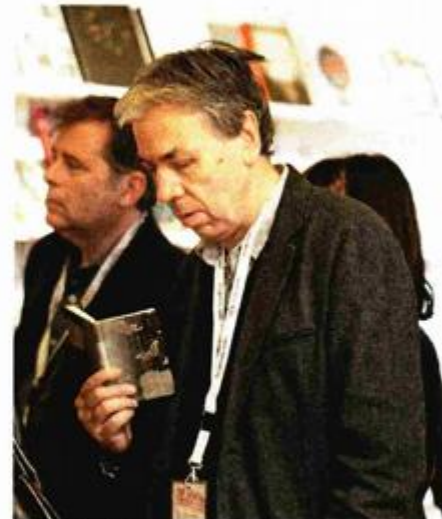
Inače su sudionici Fellowshipa u jednom od programa ranijih dana obišli štandove hrvatskih izdavača, koji su im ukratko predstavili svoje programe ne bi li ih za njih zainteresirali. Tako su došle informacije sa štandova »Fraktura«, »Algoritma«, »Sandorfa«, istarskih izdavača, »Srednje Europe«, Jesenkog i Turka, Naklade »Ljevak«, »Profila«, V.B.Z.-a te »Lumena« i »Školske knjige«. Spomenuli su se razni autori, a među njima Renato Baretić, Olja Savičević Ivančević, Andrej Nikolaidis, Mirko Kovač, Goran Ferčec, Tatjana Gromača, Miljenko Jergović, Zoran Ferić, Miroslav Krleža, Hrvoje Šalković, Merita Arslani, Rujana Jeger i drugi.

Od Toronta do Skandinavije

Na terasi Vinka Šaine je i jedan »kapitalac« – direktor Međunarodnog festivala autora (IFOA) iz Toronta Geoffrey Taylor. Čovjek koji dugi niz godina vodi festival težak milijunske dolarske iznose bio je na fellowshipovima diljem svijeta te je njegov utjecaj na književne pojave u Sjevernoj Americi popriličan. S time

Maya Jaggi

Boyd Tonkin

Geoffrey Taylor

Estera Miočić

Razgledavanje Labina

Lamparna – vizija labinskog podzemnog grada

ije hrvatske književnosti

A« – DRUŽENJE IA PAMETI

Što bi se u Fellowshipu moglo popraviti

Obzirom da je Fellowship Sajma knjige u Istri bio prvi takav pokušaj ove 19 godina duge manifestacije, logično ima i prostora za napredak. Pitali smo stoga iskusne sudionike, koji su u takvim programima često sudjelovali, što bi se dalo popraviti. Jedino Geoffrey Taylor od anketiranih nije htio specificirati svoj savjet, rekavši tek da ima sitnica koje treba izgladiti. Možda je i zato tu gdje jest.

Sedef Ilgiç – Sljedeće godine moglo bi biti više stranih izdavača i agenata. Ljepo je upozavati novinare, organizatore festivala i slično, ali za posao su važni izdavači i agenti.

Mustafa Can – Savjetovao bih da malo više misle na to zašto zovu neke ljude. Vidimo imena, OK, ali što oni rade ovdje, to je pitanje. Možda da se uzme neka okvirna tema, kao zločin, egzil, ili tako nešto. Jer čuo sam puno raznih stvari, ali neke od njih nisu imale puno veze sa mnom ili fellowshipom. Unutar teme lakše je znati koje izdavače pozvati, koje autore, koje agente, i zašto.

Maya Jaggi – Dobro je razgovarati s autorima u malim grupama. Ne bi bilo loše da smo imali i biografije, odnosno male sažetke radova autora s kojima ćemo se susresti. OK je javni intervju, ali u maloj grupi može se dobiti ono što nekoga direktno zanima.

Estera Miočić – Na nivou organizacije trebali bi više voditi računa o prisutnosti svih tih gostiju, pa više govoriti na engleskom. Izložili su i biografije pisaca na hrvatskom, a ne i na engleskom. Također, iz Ministarstva kulture rekli su da će dogovori ovdje dobiti sredstva za prijevode. Super, ali to je malo kompliciranije od dogovora na jednom sajmu. Sajmovi služe da se ljudi upoznaju, razmijene mišljenja i slično, ali to je prekratko vrijeme za sklapanje ugovora, to su ipak procesi koji dulje traju.

Boyd Tonkin – Jedino što bih preporučio, iako je sjajno čuti autore i njihov rad, da prije Fellowshipa sudionici imaju malo više informacija o piscima koje će upoznati. Da nisu posve nepripremljeni, da znaju kontekst; tako će moći bolje interaktivno komunicirati.

ide, dakako, i njegova sigurnost u nastupu.

– Ovaj put je za mene značio prvi dolazak u Hrvatsku. Dakle to što sam pozvan dovelo je do toga da dodem u Hrvatsku te će ona odsad biti u mom radaru. Pa kad vidim hrvatskog autora na nekoj knjizi, ona neće odmah završiti u smeću. Dugoročno nadam se da ću ovdje naći više autora koje bih mogao dovesti na svoj festival. To znači da ću bolje paziti na to što se prevodi na engleski iz Hrvatske i razgovarati s ljudima o tome koje bi hrvatske autore trebalo prevesti na engleski. Dugodugoročno to znači da bi neki hrvatski autori mogli biti eksponirani u Sjevernoj Americi – zaključuje Geoffrey.

Rado će hrvatskim autorima i Sajmu pomoći i švedski pisac i novinar kurdskog podrijetla Mustafa Can. Njemu su književni festivali često dosadni, no za pulski Sa(n)jam knjige ima samo riječi hvale. Za njega Sa(n)jam je autentičan jer nije samo besmislena smotra autora, nego i postavlja važna pitanja. No njegov primarni cilj je pomoći u povezivanju Pule i Skandinavije.

– To je najvažnije zato što mi imamo novaca, a vama novac treba. Ovaj sajam i festival podsjeća na jedan naš, pa tražimo mogućnosti da nademo novce za suradnju, razne fellowshipe i druženja, ali onda s doista velikim imenima, veliki temama i slično. A to sve košta – kaže Mustafa.

Prvi profesionalni Fellowship Sajma knjige u Istri smišljen je za uspostavljanje novih poslovnih suradnji između organizatora književnih manifestacija, književnih agenata, prevoditelja, urednika, izdavača i autora iz Hrvatske i svijeta

Neki od sudionika Fellowshipa pulskog sajma pomoći će na druge načine. Među njima su nagrađivana književna kritičarka i novinarka u kulturi »Guardiana« Maya Jaggi te novinar »Independenta« Boyd Tonkin. Maya je, kako je sama potvrdila, jedna od rijetkih novinara u kulturi u Velikoj Britaniji koji se zalažu za više prijevodne literature.

– Naše tržište jako je teško za prijevode na engleski, no ja sam ovdje otkrila niz autora i upoznala se s ovdašnjom književnom scenom pa ću se tako probati založiti za Gorana Vojnovića, Miljenka Jergovića, Vladislava Bajca i Ivana Lovrenovića. Ima dakako i drugih, ali o ovima mogu probati pisati pa možda to vide izdavači i zainteresiraju se. Sve je to dio procesa, uspjeh neće doći preko noći – kaže Maya.

Slično razmišlja i Boyd Tonkin, koji kaže da je produbio znanje o hrvatskoj literarnoj sceni te da je sada stimuliran i inspiriran više o njoj pisati. Puno je toga saznao na predstavljanju izdavača, što je istaknula i još jedna sudionica Fellowshipa, prevoditeljica za nekoliko talijanskih izdavača Estera Miočić.

Vrijeme je da se s prekrasne terase Vinka Šaine krene u kratak obilazak Labina, koji će za grupu također biti inspirativan. Ponajviše privlačenje uskim tunelom Narodnog muzeja u Labinu, smještenom u baroknoj palači Battiala-Lazzarini, a zapravo replikom rudarskog okna. Potencijalnu klaustrofobiju mogla je, i opet, riješiti samo istarska rakija praćena vinom i istarskim specijalitetima, o čemu je brinula voditeljica putovanja i vila Fellowshipa Rea Korani.

No nema previše odmora za »kumpanije«; s fritulama u ustima valja ući u autobus da se ne zakasni na predstavljanje knjige ikone Sajma – Voje Šiljka – koji je svoje doručke s autorima pretvorio u »Doručak s autorom« u izdanju »Disputa«. Kao što je i ranijih dana sudionici Fellowshipa u rasporedu bio dio programa Sajma, tako je i posljednjeg dana sajamskim programom zaključeno prvo profesionalno poslovno okupljanje književnih djelatnika.

Ostalo je samo sakupiti dojmove i pronesiti glas o jednoj maloj, vibrantnoj, ali i ne osobito poznatoj književnosti.

Davor MANDIĆ

Terasa Vinka Šaine